

PARTICIPÖVNINGAR I GYMNASIELÄROBOKSERIERNÄ *GALLERI* OCH
PRECIS

Milka Korpela

Kandidatavhandling

Svenska språket

Humanistiska fakulteten

Uleåborgs universitet

April 2021

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	3
1.1. Syfte	3
1.2. Material och metod	4
2. TEORETISK BAKGRUND	6
2.1. Presensparticip	7
2.2. Perfektparticip	7
2.3. Läroplaner	8
2.4. Språkundervisningsmetoder	8
3. ANALYS	10
3.1. Presensparticip i läroböcker	11
3.2. Perfektparticip i läroböcker	13
3.3. Grammatik galleri	15
3.4. Jämförelse mellan Galleri och Precis	18
4. RESULTAT	20
5. SAMMANFATTANDE DISKUSSION	22
LITTERATURFÖRTECKNING	24

1. INLEDNING

Redan vid lågstadiet blev jag intresserad av språkinläringen och speciellt av grammatiken i både det finska och i det engelska språket. Jag blev fascinerad av språken och tyckte om alla slags regler och undantag och ville lära mig allt möjligt utantill. Senare när mina svenskstudier satte i gång i början av den sjunde klassen väckte intresset också för den svenska grammatiken. Valet av tyska som tillvalsämne vid högstadiet förstärkte mitt intresse för språken. I finska grundskolor och andra stadiets utbildning spelar grammatiken stor roll inom språkundervisningen och jag tror att också detta har påverkat min entusiasm. Därför kändes det naturligt att skriva min kandidatavhandling om ett grammatiskt tema.

För mitt kandidatavhandlingstema har jag valt presensparticip och perfektparticip i gymnasieläroböcker. Jag kommer att ta reda på vilka slags övningar gällande participen det finns i två olika gymnasielärobokserier. Lärobokserierna vilka jag har valt är *Galleri* och *Precis*. Jag ville välja just dessa lärobokserier eftersom jag själv har använt båda i gymnasiet och tyckte att dessa bokserier är informativa, välskrivna och lätta att förstå och hänga med. Participen undervisas inte speciellt i grundskolan utan först senare i gymnasiet och därför valde jag att samla in material från gymnasieläroböcker. Jag kommer ihåg att participen var ett väldigt intressant tema för mig och att jag lade märke till dessa former också på fritiden när jag läste svenskspråkiga texter eller lyssnade på något svenskspråkigt program.

Jag vill fördjupa mig i detta tema eftersom grammatikkunskaper är en av de viktigaste grunderna för språkinläring och nuförtiden känns det att inte så många tycker att grammatiken är viktig. Jag valde detta tema också på grund av att jag inte hittade tidigare forskningar eller avhandlingar om participen i gymnasieläroböckerna.

1.1. Syfte

Syftet med denna avhandling är att forska i hurdana övningar om presensparticip och perfektparticip det finns i gymnasielärobokserier *Precis* och *Galleri* som används i de finska gymnasierna i B1-svenskans kurser. Jag ska ta reda på hurdana övningar det finns i dessa läroböcker och på vilket sätt participen undervisas och jämföra lärobokserierna med varandra. Jag vill veta vad som är muntliga uppgifters relation till de skriftliga uppgifterna och vilken som är den mest dominerande övningstypen i mitt material. Denna avhandling fokuserar sig på övningar om participen i gymnasielärobokserierna.

I teoridelen berättar jag om participens grammatik, funktion och bildande. Jag ska också berätta om läroplaner och språkinlärningsmetoder som fungerar som grunder för dessa två valda lärobokserier och ge exempel på övningarna i varje bok.

Mina forskningsfrågor är följande:

1. Finns det både skriftliga och muntliga övningar om participen i läroböckerna?
2. Vilken är den mest dominerande övningstypen i materialet och betonas någon språkriktning?
3. Varför är vissa övningstyper vanliga i materialet?

Min hypotes är att de flesta övningarna i alla läroböcker är skriftliga och att den mest allmänna övningstypen är att översätta. Jag antar också att språkriktningen är i de flesta översättningsövningarna från finska till svenska. Jag antar att översättningsövningar är vanliga i materialet eftersom gymnasiekurserna förbereder studenter för studentexamen. Denna hypotes uppkom baserat på min egen erfarenhet om grammatikövningar i gymnasiet.

1.2. Material och metod

Enligt grunderna för gymnasiet läroplan finns det i B1-svenska fem obligatoriska svenskkurser och två nationella fördjupade svenskkurser som är valfria (Utbildningsstyrelsen 2015: 105–106). Mitt material består av två lärobokserier *Galleri* och *Precis* vilka båda används i B1-svenskans gymnasieundervisning. Jag ska använda läroböckerna från både obligatoriska och valfria kurser som källor. Jag valde att använda också böckerna från de valfria kurserna som källor för att kunna samla in så mycket relevant material som möjligt. Jag samlade in material genom att gå detaljrikt igenom alla läroböcker för att hitta övningar gällande participen. Jag samlade in material i *Galleri 1–7*, *Precis 1–7* och *Grammatik galleri* vilken är *Galleri*-seriens separata grammatikbok. Sammanlagt samlade jag in information i 15 böcker. Eftersom jag har själv använt båda seriens böcker i gymnasiet hade jag *Galleri 7* och *Grammatik galleri* redan hemma men de andra böckerna lånade jag antingen från biblioteket eller köpte. Jag använde också till exempel *Svenska Akademiens språklära* (SAS) och *Grammatik galleri* som källor för att förklara participens funktion, bildande och grammatiska regler. Förutom SAS är allt mitt tryckta material finskspråkigt.

Jag analyserar materialet både kvantitativt och kvalitativt. I kvantitativ forskning är det möjligt att presentera materialet i numerär form (Uusitalo, 1991). Jag kommer att presentera exakta antal av

participövningarna och på det sättet syns kvantitativ analysering i min avhandling. I kvalitativ forskning representerar materialet de centrala dragen av forskningsobjektet (Uusitalo, 1991). Detta syns i min avhandling eftersom jag analyserar materialet på grund av mina forskningsfrågor. Jag berättar också lite grundläggande information om *grammatik- och översättningsmetod* och *kommunikativ approach* vilka är bekanta språkundervisningsmetoder.

Jag kommer att analysera materialet genom att lägga märke till övningarnas huvudkategori, typ, och språkriktning. I min avhandling hänvisar jag med huvudkategorin till, om övningarna är skriftliga eller muntliga. Övningstypen betyder till exempel översättnings-, bildnings-, eller fyll i-övningar osv. Språkriktningen betyder är översättningsövningarna från finska till svenska eller svenska till finska. Jag räknar alltså två språkriktningssgrupper, finska-svenska och svenska-finska. Jag tar ställning bara till översättningsövningarnas språkriktning. Detta är på grund av den saken, att i praktiken är alla övningar som tillhör till vilken som helst annan övningstyp helt svenskspråkiga.

Analyseringsmetoderna som jag använder är *typindelning* och *jämförande metod*. Jämförandemetoden betyder att två eller flera olika saker jämföras med varandra (Routio, 2007). Till exempel jag jämför två gymnasielärobokserier genom att analysera läroböckernas likheter och skillnader och gällande min första forskningsfråga om det finns en skillnad i mängden av muntliga och skriftliga övningar inom materialet. Typindelning å andra sidan betyder att de typiska och relevanta sakerna från materialet summeras ihop till åskådliga typer. Med typindelningen kan alltså vissa typer av svar som har likheter söks i forskningsmaterialet. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006) Till exempel i mitt fall är det fråga om det att jag delar övningar som har liknande instruktioner i olika typer.

Von Creutlein har analyserat översättningsövningar i B3-ryskans gymnasieläroböcker i sin pro gradu-avhandling. Hen har analyserat bland annat språkriktning, kvalitet av övningar och övningstyp. (Von Creutlein 2016: 26f.) Jag har valt att använda likadana analyskriterier i min avhandling eftersom jag anser att dessa egenskaper ger betydelsefull och grundläggande kunskap om övningarna. Jag analyserade materialet genom att samla in följande information om övningarna:

- huvudkategori av övningar (muntliga eller skriftliga)
- övningstyp (översättning, fyll i, bilda, hitta svar från text osv.)
- språkriktning (finska-svenska, svenska-finska)

2. TEORETISK BAKGRUND

Enligt *Svenska Akademiens språklära* är particip verbavledda adjektiv. Participen delas in i två huvudgrupper, *presensparticip* och *perfektparticip*. Verben å andra sidan delas in i fyra konjugationer efter sina egenskaper. Det är möjligt att bilda både presens- och perfektparticipen från alla dessa konjugationer. (Hultman 2003: 79f., 156ff.) Beroende på källan anses participen som antingen adjektiv eller verbformer. Till exempel i *Grammatik galleri* och *Lukion ruotsin kielioppi* presenteras participen i samband med verben och i *Svenska Akademiens språklära* i samband med både adjektiven och verben. (Se till exempel Hultman 2003: 79f., 155f.; Jantunen & Nikander 1985: 100ff. & Kaunisto, Paasonen, Salonen & Vaaherkumpu 2006: 151–162) *Svenska Akademiens Grammatik* å andra sidan behandlar participen som sin egen helhet (SAG 1999: 581–623).

Till att börja med ska man lära sig att skilja participen från adjektiven och verben för att man inte blandar participen ihop med dem. Även om participen bildas av verben finns det stora saker som skiljer dem från verben. Participen till exempel kan inte användas för att beskriva olika tillstånd, händelser eller processer vilka är verbens huvudfunktioner (Hultman 2003: 141). Participen är ofta redogjorda som verbens böjningsformer på grund av det att de är verbavledda. De är i alla fall verbavledda ord som huvudsakligen fungerar på samma sätt som adjektiven och de används vid adjektivisk betydelse. (SAG 1999: 583) Eftersom verben är en öppen ordklass och kan ta emot nya medlemmar kan också nya participformer i princip uppkomma. Eftersom presensparticipet är oböjligt och perfektparticipet böjs såsom adjektiven böjs ingendera av participen i konjugationer vilka är verbens böjningsklasser (Hultman 2003: 140, 156ff.)

Adjektiven böjs efter huvudordets genus, numerus och species. Presensparticipen å andra sidan saknar kongruensböjning fullständigt. Perfektparticipen i sin tur kongruensböjs i genus, numerus och species såsom adjektiven. Vid sidan av samma typ av kongruensböjning har perfektparticipen också likadan komparationsböjning och kasusböjning i genitiv som adjektiven. (SAG 1999: 582, 607, 619)

2.1. Presensparticip

Presensparticip är oböjligt och bildas med antingen suffixet *-ande* eller *-ende*. Suffixet *-ande* används när verbets stam slutar på *-a*. Suffixet *-ende* används när verbets stam slutar på vilken som helst annan bokstav. Till exempel verbet *stråla* (första konjugationen) får presensparticipformen *strål-ande* eftersom verbets stam slutar på kort *-a*. Verbet *gå* (oregelbundet verb) får formen *gå-ende* eftersom verbets stam slutar på lång *-å*. Om verbet har en fast partikel eller ett fast adverb placeras det som prefix fram participformen och delarna skrivs ihop. Till exempel *må väl* får presensparticipformen *väl-må-ende*. Presensparticipen kan jämföras med orden *mer* och *mest*. (Kaunisto m.fl. 2006: 151f.) Presensparticipen har aktiv betydelse och de betecknar samtidighet med satsens handling (Hultman 2003: 80).

2.2. Perfektparticip

I motsats till presensparticipet är perfektparticip böjliga, de kan användas som adjektiven och de har tre former såsom adjektiven. Såsom presensparticipet kan också perfektparticipet jämföras med *mer* och *mest*. Perfektparticipets utrumform med regelbundna och oregelbundna verb bildas genom att ta bort ändelsen *-e* från verbets preteritumform. Till exempel verbets *tvätta* preteritumform är *tvättad-e*. Formen *tvättad* är då perfektparticipformen i utrum. De svaga verben bildar perfektparticipformen med olika ändelser beroende på konjugationen. Ändelserna med den första konjugationen är *-ad*, *-at* och *-ade*, med den andra konjugationen antingen *-d*, *-t*, *-da* eller *-t*, *-t* och *-ta*. Med den tredje konjugationen är ändelserna *-dd*, *-tt* och *-dda*. (Kaunisto m.fl. 2006: 155f.) Till exempel *visa-d* (första konjugation), *läs-t* (andra konjugation) och *klä-dd* (tredje konjugation) är alla perfektparticipformer.

De starka verben bildar perfektparticip genom att ta suffixet *-it* bort från supinum. *-It* ersätts av ändelserna *-en*, *-et* och *-na*. Till exempel det starka verbet *skriva* böjs i supinum *skrivit*. Genom att ta bort suffixet *-it* får man verbstammen vartill man kan tillägga dessa ändelser och bilda perfektparticip: *skriv-en*, *skriv-et*, *skriv-na*. Vissa former måste man lära sig utantill. Till exempel det oregelbundna verbet *säga* har avljud i perfektparticip och formerna ser ut så här: *sagd*, *sagt*, *sagda*. (Kaunisto m.fl. 2006: 155)

Perfektparticip som är bildade av transitiva verb har passiv betydelse och perfektparticip som är bildade av intransitiva verb har aktiv betydelse. Till exempel verbet *sänka* har en transitiv betydelse och *en sänkt båt* betyder att en båt har sänkts av någon. Verbet *sjunka* har en intransitiv betydelse och *en sjunken båt* betyder att båten har sjunkit för någon annan orsak. (Hultman 2003: 80)

2.3. Läroplaner

Information om den femte och den sjunde svenskkursen jag använder i denna avhandling baserar sig på grunderna för gymnasiets läroplaner 2015 och 2003 samt B1-svenskans nationella kursplan. I fortsättningen kommer jag att hänvisa till grunderna för gymnasiets läroplan med förkortningen GLP. GLP 2015 har tagits i bruk år 2016 och GLP 2003 har

tagits i bruk senast år 2005. (Utbildningsstyrelsen, 2021). *Precis* är alltså gjord för GLP 2015 och *Galleri* för GLP 2003. Skillnaden i synsätt om vikten av den muntliga kommunikationen syns i dessa två läroplaner. GLP 2015 betonar vikten av den muntliga kommunikationen i språkinläring efter de moderna standarderna. Ingendera av dessa två läroplaner specificerar särskilt gymnasiets grammatikundervisning utan koncentrerar sig på kultur och på utveckling av studenternas färdigheter, till exempel hur kan studenter använda språket som verktyg i olika situationer och hur olika typer av skriftliga texter produceras (Utbildningsstyrelsen 2015: 104–106). Därför var det lite svårt att motivera kursernas grammatikinnehåll och varför participen tas upp på vissa kurser. Jag vill också betona att innehållet av alla svenskkurser varierar dock lite beroende på kommunen, skolan och vilken lärobokserie som används.

2.4. Språkundervisningsmetoder

I detta avsnitt presenterar jag kort *Grammatik- och översättningsmetoden* (eng. *The Grammar Translation Method*) och *kommunikativ approach* (eng. *The Communicative Approach*). Det syns i mitt material att läroböckerna följer till stor del dessa språkundervisningsmetoder och därför vill jag ge en kort översikt över metoderna. Grammatik- och översättningsmetoden koncentrerar sig på studenternas inläring av grammatiska regler och översättningskunskaper. Skriftliga litterära texter står i centrumet och som bevis på språkfärdigheter är bra översättningskunskaper på både modersmål och målspråk. Diskussioner och förklaringar på lektionerna sker på studenternas modersmål. (Jung

via Grasz Sprachdidaktik 2021: 137) Grammatiken och översättningen är centrala och mycket betonade med denna metod. Användning av grammatik- och översättningsmetoden är typisk i gymnasieundervisningen. (Grasz, Sprachdidaktik 2021)

Ett annat vanligt undervisningssätt är *kommunikativ språkundervisning*, också kallad *kommunikativ approach*. Typiska särdrag för denna approach är till exempel att språket anses som pragmatisk och målet är att studenter lär sig att kommunicera med hjälp av kognitiva kunskap och kreativa färdigheter (Jung via Grasz Sprachdidaktik 2021: 138). Kommunikativ approach betonar interaktion som medel samt mål för språkinläring. Antagandet är att språkinläring händer när man kan kommunicera meningsfullt innehåll. Studenter lär sig språk genom användning och interaktion mellan andra studenter och lärare. Grammatiken står alltså inte i centrumet med denna metod. (Bardel 2018: 2)

3. ANALYS

Som tidigare sagt använde jag två gymnasielärobokserier *Galleri* och *Precis* och letade efter relevant material i sammanlagt 15 läroböcker. Av alla dessa böcker hittade jag fem böcker som innehåller övningarna gällande presensparticip och perfektparticip. Participformerna kommer dock fram redan i de tidigare läroböckernas olika texter och övningar men det fanns inget relevant material gällande min avhandling i dessa andra böcker.

Dessa fem relevanta böcker är *Precis 5* (2016), *Precis 7* (2018), *Galleri 5* (2007), *Galleri 7* (2008) och *Grammatik galleri* (2006). I B1-svenskan avlägger man vanligtvis den femte svenskkursen under den andra årskursen och den sjunde svenskursen under den tredje årskursen. *Grammatik galleri* kan användas under alla årskurser i gymnasiet. Sammanlagt finns det 45 övningar om participen i dessa fem läroböcker.

Jag analyserar läroböckernas participövningar i de följande avsnitten. Jag tar i beaktande alltså huvudkategorin, övningstypen, och språkriktningen. Mina forskningsfrågor stöder också analysering av dessa kunskaper om övningarna. Att analysera övningarnas olika typer ger viktig och intressant kunskap om område vilket studenter övar. Till exempel att översätta ökar kunskaper inom flera språknivån, studenter övar på ordförråd, läsförståelse och de kan även få ny och nyttig kunskap om olika aktuella ämnen. Fyll i-övningar är bra hjälpmedel för att lära sig grammatiken eftersom vanligtvis finns det bara ett rätt svar.

Jag anser att det är viktigt att analysera om övningarna är muntliga eller skriftliga eftersom efter de moderna standarderna och GLP (2003 & 2015) är muntlig kommunikation och studenternas muntliga färdigheter viktiga delar av språkundervisning och mångsidig språkinläring. Enligt GLP 2015 ska inläringen ske genom kommunikation med andra studenter och lärare (Utbildningsstyrelsen 2015: 14). Det är väldigt svårt för studenter att lära sig använda svenska också i muntliga situationer om de har övat bara sina skriftliga färdigheter ensam. På Peda.net (u.å.-a) konstateras samma sak, övningen borde riktas mot den saken som övas och mot en relevant del av språkkunskaper.

Jag kategoriserar materialet efter participens två huvudgrupper: presens- och perfektparticip. Jag ger också några exemplar på övningarna i läroböckerna. Jag anser att det är viktigt att ge exempel i avhandlingen för att läsaren får en klar uppfattning och helhetsbild om det, hur övningarna kan se ut. Det blir också lättare att uppfatta denna avhandling som en helhet med hjälp av exemplen. Jag behandlar *Grammatik galleri* separat eftersom den inte är en kursbok utan en separat helhet. Jag

skriver en sammanfattande jämförelse efter jag har behandlat de fem materialböckerna. Om en övning består av två eller flera delar räknar jag dessa delar som separata övningar eftersom instruktionerna skiljer sig från varandra så mycket. I analysdelen har jag själv översatt övningarnas instruktioner från finska till svenska. Jag var också tvungen att numrera perfektparticipövningarna om i *Galleri 5* och *Grammatik galleri* eftersom författarna av läroböckerna hade använt likadana numreringar i presens- och perfektparticipövningarna. Mina markeringar skulle vara oklara om jag hänvisade två gånger till ett och samma övningsnummer även om det vore fråga om en hel annan övning.

3.1. Presensparticip i läroböcker

I B1-svenskan i finska gymnasier behandlas participen huvudsakligen första gång på den femte kursen, vilken är den sista obligatoriska svenskkursen. Enligt Peda.net (u.å.-b) behandlas participen i grammatikavsnittet på denna kurs. Jag hänvisar till övningarna med antingen förkortningen P (*Precis*) eller G (*Galleri*), numret hänvisar till kursens nummer och efter strecket står övningens nummer. Till exempel P5-2 betyder *Precis 5*, övning 2. Denna avhandling fokuserar sig bara på övningarna om participen inom materialet och därför vill jag betona att mina markeringar pekar bara på participövningarna i läroböckerna. Jag har angett också de sidnumren där övningarna hittas i varje lärobok. Eftersom *Precis*-serien inte har en separat grammatikbok finns det i denna series läroböcker också informativa delar, så kallad *Knäck koden*. I dessa delar förklaras till exempel participens bildande och användning.

Sammanlagt finns det 12 presensparticipövningar i båda lärobokseriernas böcker. I *Precis 5* finns det 7 övningar om presensparticip på sidorna 135–139. Av dessa 7 övningar är 5 skriftliga och 2 muntliga. I P5-1 ska man hitta svaret från en svenskspråkig text och skriva det ned. Jag har räknat P5-1 som en egen övningstyp eftersom det finns bara en övning i hela material med denna typ av instruktion. I P5-2 ska man bilda presensparticipformer på svenska av listade verb. Övning P5-3 består av tre delar (A, B, C). I P5-3A (se exempel 1) ska man ändra korta svenskspråkiga fraser till participfraser och i P5-3B ska man översätta korta participfraser från finska till svenska. I P5-3C ska man bilda satser muntligt parvis och använda uttryck från 3A och 3B. Övning P5-4 är också en muntlig diskussionsuppgift där man ska översätta participen till svenska och läsa satser i par. I P5-5 ska man skriftligt översätta satser från finska till svenska.

I exempel 1 nedan syns hurdan en ändringsövning ser ut.

Exempel 1. Precis 5, s. 137.

”3A Muunna partisiipin presensmuotoon mallin mukaan. Suomenna ne suullisesti parisi kanssa.”

(”Förändra till presensparticipform efter modellen. Översätt muntligt till finska med din par.”)

En annons som lockar   en lockande annons   houkutteleva mainos

1. en reklam som fångslar	_____
2. en reklamkampanj som slår	_____
3. ett erbjudande som lockar	_____
4. uppgifter som inspirerar	_____
5. ett förslag som väcker tankar	_____
6. en tandläkare som har jour	_____

Alla presensparticipövningar i båda *Galleri 5* och *Galleri 7* är skriftliga. I *Galleri 5* finns det 3 övningar om presensparticip på sidorna 151–152. G5-1 är ett korsord. I denna övning finns det en svenskspråkig verblista och studenten ska använda dessa verb för att bilda presensparticipformen. G5-2 är en fyll i-övning och språkriktningen är från finska till svenska. I G5-3 ska man översätta satser från finska till svenska. I *Galleri 7* finns det 2 presensparticipövningar på sidorna 115–116. I G7-19 (se exempel 2) ska man översätta participformer från finska till svenska med hjälp av en verblista. I G7-20 ska man översätta de understrukna participuttrycken till finska.

Exempel 2 nedan är ett bra exempel på en översättningsövning vilken innehåller en verblista som hjälpmedel.

Exempel 2. Galleri 7, s. 115.

”19. Käännä partisiipin presensit. Tarvittavat verbit löydät laatikosta.”

(”Översätt presensparticiper. De nödvändiga verben hittar du från lådan.”)

1. pelottava	6. yllättävä
2. vaativa	7. tuleva
3. hymyilevä	8. houkutteleva
4. kiehtova	9. levottomuutta herättävä
5. rentouttava	10. antoisa

le	fascinerata	skrämma	
locka	ge	bli	
väcka oro	koppla av	kräva	övertaska

Den vanligaste övningstypen inom presensparticipövningarna är översättningsövningar. Det finns sammanlagt 5 översättningsövningar, 2 fyll i-övningar, 2 diskussionsövningar, och 1 bildnings-, 1 ändrings-, och 1 hitta svaret från text -övningar. Av de 5 översättningsövningar är språkriktningen finska-svenska i 4 övningar och svenska-finska i 1 övning. Finska-svenska är alltså vanligare språkriktning inom presensparticipövningar.

Gränsen mellan översättnings- och bildningsövningar är vacklande, till exempel i P5-3B ska man översätta korta finskspråkiga fraser till svenska men samtidigt måste man kunna bilda participformen för att kunna skriva frasen på svenska. I direkta översättningsövningar blir det klart redan i instruktionen att studenten ska översätta satser till antingen svenska eller finska. Till exempel i P5-5 ser instruktionen ut så här: "Käännä ruotsiksi." ('Översätt till svenska.') Även om det finns väldigt få muntliga övningar om presensparticip bringar dem ändå trevlig variation för studenter och de får öva på sina muntliga färdigheter.

3.2. Perfektparticip i läroböcker

Participen behandlas också på den sjunde svenskkursen. Kurs 7 är en valfri, fördjupad och nationell kurs i B1-svenskan (Utbildningsstyrelsen 2015: 110). Kursen förbereder studenter för studentexamen genom att fortsätta fördjupa sig i de obligatoriska kursernas ämnen. På denna kurs repeterar man grammatikämnen från de tidigare kurserna. (Blom, Kaunisto, Paasonen, Salonen & Förlagsaktiebolag Otava 2008: 3)

Sammanlagt finns det 15 perfektparticipövningar i båda seriens böcker. I *Precis 7* finns det 7 övningar om perfektparticip på sidorna 98–105. Av dessa 7 övningar är 6 skriftliga och 1 muntlig. P7-1 (se exempel 3) är en kort översättningsövning där man ska översätta de förmärkade uttrycken i satser till finska. Det blir oklart ska studenter göra denna övning muntligt eller skriftligt. Det kan ändå antas att båda sätten går lika bra. I P7-2 ska man bilda perfektparticipformer efter modellen och också motsvarande participformer har listats på finska som hjälpmedel. P7-3 och P7-4 är flervalsuppgifter på svenska. P7-5 är den enda muntliga paruppgift i denna lärobok. P7-6 och P7-7 är fyll i-övningar. I P7-6 finns det en lista över de verben som ska användas som hjälpmedel för att bilda perfektparticipformen men i P7-7 finns det inga hjälpmedel.

Exempel 3 förevisar en annan typ av översättningsövningar i vilken ska studenten översätta bara de förmörkade uttrycken.

Exempel 3. *Precis 7*, s. 98.

”1. Keskustelua identiteettivarkauksista. Suomenna tummennetut osat.”

(”Diskussion om identitetsstöder. Översätt de förmörkade delar till finska.”)

1. ”Den här artikeln om identitetsstöld är **välskriven** och **balanserad**.”
2. ”Det är väl **förbjudet** enligt lag att kapa en annan människans identitet, eller hur?”
3. ”Jag är inte säker. Men jag är nog **intresserad** av ämnet. Och **kända** kriminalförfattare har skrivit om det.”
4. ”Okej. Men hur stor är risken egentligen? Tror du att vi kan **bli drabbade**?”

I *Galleri 5* finns det sammanlagt 4 övningar om perfektparticip på sidorna 153–154 och i *Galleri 7* finns det också 4 perfektparticipövningar på sidorna 116–117. I G5-4a ska man bilda perfektparticipformer med hjälp av en verblista och sedan översätta participformerna till finska. Denna övning är alltså en kombination av översättning och bildning. I G5-4b ska man fylla i perfektparticipformerna genom att använda de tidigare bildade perfektparticipen från övning G5-4a. G5-5 är en flervalsuppgift helt på svenska. I G5-6 ska man fylla i rätta svaret med hjälp av en verblista. I G7-21a ska man bilda perfektparticipens tre former av listade verb och översätta participet till finska. I G7-21b ska man använda perfektparticipformerna från G7-21a och fylla i med den rätta formen. I G7-22 ska man översätta satser från svenska till finska och i G7-23 från finska till svenska.

Exempel 4 nedan visar ett typfall om en bildningsövning.

Exempel 4. *Galleri 5*, s. 153.

”4a Muodosta verbeistä partisiipin perfektin kolme muotoa ja suomenna ne.”

(”Bilda perfektparticipets tre former av verben och översätt dem till finska.”)

1. orsaka I	7. styra II
2. intervjua I	8. gifta II sig
3. lyckas I	9. ske III
4. stressa I av	10. sälja (ep.) slut
5. känna II	11. försvinna IV
6. stänga II av	12. stjäla IV

Alla övningar i båda *Galleri 5* och *Galleri 7* är skriftliga och liknar varandra mycket. Övningarna i *Galleri 7* förbereder studerandena för studentexamen vilken kanske påverkar den saken att alla övningar är skriftliga och det finns inga kommunikativa uppgifter.

Av alla 15 perfektparticipövningar är 14 skriftliga och bara 1 muntlig. Inom perfektparticipuppgifter är den vanligaste övningstypen fyll i-övningar. I materialet finns det 5 fyll i-övningar, 3 översättnings-, flervals-, och bildningsövningar och 1 diskussionsövning. Av alla 15 övningar är 12 helt på svenska. Det finns 2 övningar vars språkriktning är från svenska till finska och 1 vars språkriktning är från finska till svenska. Inom perfektparticipövningar är språkriktningen är alltså oftare svenska-finska.

3.3. Grammatik galleri

Som jag skrev tidigare är *Grammatik galleri Galleri*-seriens separata grammatikbok vilken innehåller omfattande övningar och teori om olika grammatikteman, som behandlas i gymnasiet. Presensparticip och perfektparticip behandlas väldigt informativt i denna lärobok och vid sidan av teorin finns det sammanlagt 18 övningar om båda participformer på sidorna 153–162. Jag valde att behandla denna bok separat eftersom den inte är en kursbok utan en fristående helhet. Jag använder likadan förkortningsmetod som tidigare, GG betyder *Grammatik galleri* och numret efter strecket övningens nummer. Övningarna nummer 1–5 handlar om presensparticip och numren 6–13 om perfektparticip. Analysmetoden och kunskap om övningarna jag tar i beaktande är också samma som med *Galleri* och *Precis*. I *Grammatik galleri* finns det flera övningar som har delats in i flera delar (till exempel 5a, 5b osv.) och jag har också här analyserat dem som separata övningar eftersom instruktionerna skiljer sig så mycket från varandra. Därför står det först att det finns sammanlagt 18 övningar i läroboken men numreringen slutar på 13. Jag behandlar i slutet båda presens- och perfektparticipövningarna samtidigt.

På samma sätt som tidigare behandlar jag övningarna om presensparticip först. *Grammatik galleri* förklarar först presensparticipets teori på två sidor. Sedan kommer övningarna och det finns 6 av dem. I GG-1 ska man understryka presensparticipen från texten och översätta dem till finska. Jag har typindelad denna övning som en översättningsövning. I GG-2 ska man bilda uttryck efter modellen och översätta dem till finska. Denna övning är alltså en kombination av bildning och översättning. I GG-3 (se exempel 5) och GG-4 ska man fylla i med presensparticip och översätta till finska. I båda övningarna finns det en lista över de verben som man ska använda för att bilda participet. GG-5a är

likadan, man ska skriva presensparticipen och använda verben från lådan. I GG-5b ska man översätta satser från finska till svenska.

I exempel 5 syns tydligt en fyll i-övning i materialet ser ut.

Exempel 5. Grammatik galleri, s. 153.

3. ”Täydennä lauseet partisiipin preesensillä. Suomenna lauseet.”

(”Fyll i satser med presensparticip. Översätt satser till finska.”)

1. Kvinnan kom _____ till bussen.	1. springa IV
2. Människorna tittade _____ på henne.	2. undra I
3. Kvinnan såg _____ på chauffören och tog fram sitt busskort.	3. le (ep.)
4. ”Tack att du väntade på mig”, sa hon _____.	4. skratta I

På samma sätt som i presensparticipdelen förklaras perfektparticipens teori först på två sidor. Sedan finns det 8 övningar. I GG-6 (se exempel 6) ska man översätta rubriker till finska. Det blir oklart ska studenterna göra övningen skriftligt eller muntligt men igen kan det antas att båda sätten går bra. I GG-7a ska man bilda perfektparticipen från listade verb och översätta participformen till finska. I GG-7b ska man översätta uttryck till svenska och böja dem i plural och singular och i obestämd och bestämd form. GG-8a är precis likadan som GG-7a. I GG-8b ska man använda perfektparticipformer från GG-8a och fylla i med rätt böjningsform. I GG-9 ska man fylla i med perfektparticip och bilda det från det understrukna verbet. I GG-10a ska man fylla i med den rätta formen av perfektparticip och använda de listade verben för att bilda formerna. I GG-10b ska man tolka satser från övning GG-10a till finska. På grund av att instruktionen är ”tolka” (’tulkitse’) antar jag att denna övning kan göras också muntligt. GG-11a är en föreningsövning där man ska förena fraser till den rätta översättningen. I GG-11b ska man översätta början av satsen till svenska och skriva en lämplig fortsättning. I GG-12 ska man använda det givna verbet och fylla i med antingen presens- eller perfektparticip. GG-13 är likadan som GG-12, man ska fylla i med antingen presens- eller perfektparticip eller supinum och använda de givna verben.

Exempel 6 förevisar igen ett annat typfall över en översättningsövning.

Exempel 6. Grammatik galleri, s. 157.

1. ”Suomenna otsikot.”

(”Översätt rubriker till finska.”)

1. Känn dig avslappnad!
2. Stressa inte! Lättare sagt än gjort!
3. Försvunnen man hittad.
4. Ha en myskväll med hyrd videofilm och hemlagad pizza!
5. Jeans – vårt mest älskade plagg!
6. Se till att vara rätt klädd!
7. Måste man vara omtyckt av alla?

Alla 18 övningar i *Grammatik galleri* är skriftliga men av dessa finns det 2 övningar (GG-1 och GG-6), vars instruktioner är lite oklara och därför kan det antas att de kan göras antingen skriftligt eller muntligt. I GG-2–GG-4 ska man som tillägg till ”huvudinstruktionen” också översätta till finska, språkriktningen är alltså i alla dessa 4 översättningsdelar svenska-finska. Det blir oklart ska översättningar göras muntligt eller skriftligt men igen kan det antas att båda sätten går bra. Jag har ändå typindelad dessa övningar efter sina huvudinstruktionen för att övningstypen förblir klar. Övningstypen är alltså i GG-2 att bilda och i GG-3 och GG-4 att fylla i.

Av dessa 18 övningar är 8 fyll i-övningar och den är alltså den vanligaste övningstypen om participen i denna bok. Det finns 6 översättningsövningar, 3 bildningsövningar och 1 föreningsövning. Instruktionerna i några övningar är lite oklara enligt min åsikt. Till exempel instruktionen i GG-5a ser ut så här: ”Kirjoita ruotsiksi.” (”Skriv på svenska.”) Det blir oklart ska man översätta, bilda eller vad som man ska göra för att kunna svara på övningen.

Inom presensparticipövningarna finns det 2 övningar vars språkriktning är finska-svenska och 1 övning vars språkriktning är svenska-finska. Inom perfektparticipövningarna finns det 2 övningar vars språkriktning är finska-svenska och också 2 vars språkriktning är svenska-finska. Sammanlagt finns det alltså 4 övningar vars språkriktning är finska-svenska och 3 vars språkriktning är svenska-finska. Det är alltså vanligare inom *Grammatik galleris* participövningar att språkriktningen är finska-svenska.

3.4. Jämförelse mellan *Galleri* och *Precis*

I denna del behandlar jag skillnader och likheter mellan de två lärobokserierna. En stor skillnad är att *Precis* inte har sin egen grammatikbok utan grammatiken undervisas i samband med allt annat. *Precis* har dock i alla kursböcker delen *Knäck koden* där finns teori och övningar om grammatikämnen. I *Galleri*-seriens läroböcker finns det å andra sidan inga grammatikundervisningsdelar utan bara några grammatikövningar i slutet av böckerna. *Galleri*-serien har en separat omfattande bok för grammatiken, *Grammatik galleri*, där det finns teori och mer övningar. *Precis* delar presens- och perfektparticip i två olika läroböcker (*Precis 5* och *Precis 7*) och behandlar båda participen separat medan *Galleri* behandlar båda participformerna i både *Galleri 5* och *Galleri 7*.

Precis tar den muntliga kommunikationen och diskussionsfärdigheterna mer till hänsyn. Enligt min åsikt är muntliga övningar väldigt nyttiga och lärorika eftersom studenterna får kommunicera med varandra och vara i social interaktion. Bristen på muntliga övningar i *Galleri*-seriens böcker minskar den viktiga interaktionen mellan studenter. Baserat på min egen erfarenhet är muntliga övningar bra eftersom de ”väcker” studenterna på lektionerna och i stället för att bara sitta stilla får de delta mer på lektionerna och öva på sina muntliga färdigheter. Bristen på muntliga parövningar i *Galleri* beror kanske på det att man inte har ansett muntliga uppgifters betydelse och hur viktigt det är att studenter får kommunicera med varandra och öva grammatiken också på det sättet. Den nyare läroplanen (GLP 2015) har också påverkat detta eftersom den betonar kommunikationen mer än GLP 2003 under vilken är *Galleri* publicerad.

Galleri baserar sig mest på att förbereda studerandena för den skriftliga studentexamen vilket syns i läroböckernas stil och övningar. Från denna synvinkel anser jag själv att *Precis* är en mer lyckad helhet och dess participövningar är mångsidigare eftersom de innehåller också muntliga övningar och mer olika övningstyper än *Galleri*. Till exempel det fanns inga ändrings- eller leta efter svar-övningar i *Galleri*-seriens böcker.

Även om *Galleri* är ungefär tio år äldre än *Precis* liknar övningarna i läroböckerna varandra mycket. Med undantag av diskussionsövningarna är språkriktningen och övningstyperna till stor del jämna mellan lärobokserierna. Det är möjligt att märka, att dessa lärobokserier liknar varandra genom att behandla participen i böcker från samma kurser (den femte och den sjunde svenskursen). Med tanke på språkundervisningsmetoder kan man säga att *Precis* och *Grammatik Galleri* förenar särdrag från båda grammatik- och översättningsmetoden och kommunikativ approach (se 2.4.) eftersom studenter inte bara översätter eller gör skriftliga övningar utan de gör också muntliga övningar och är på det

sättet i interaktion med varandra. *Galleri*-seriens kursböcker å andra sidan betonar mycket mer skriftliga kunskaper och de följer mer grammatik- och översättningsmetoden.

4. RESULTAT

I denna del presenterar jag resultaten till forskningsfrågorna. Efter att ha gått igenom allt material och alla 45 participövningar kom det ut gällande den första forskningsfrågan att det finns både skriftliga och muntliga participövningar i materialet. Mängden av muntliga övningar är dock liten och de förekommer bara i *Precis 5* och *Precis 7*. Av 45 övningar är 42 skriftliga och bara 3 helt klart muntliga av deras instruktioner. Med kommunikativ approach (se 2.3.) är målet att studenter ska lära språket genom att faktiskt använda det och att vara i interaktion mellan varandra och läraren (Bardel 2018: 2). Detta stöder valet och användning av diskussionsövningar i mitt material. Korhonen påpekar i sin studie att eftersom gymnasiets slutpunkt är att avlägga studentexamen, fokuserar undervisning och lärare i gymnasiet sig på att förbereda studenterna för denna examen som testar bara skriftliga kunskaper och läsförståelse (Korhonen 2010: 20). Koncentration på studentexamen påverkar troligen också mängden av muntliga övningar i mitt avhandlingsmaterial: mängden är obefintlig i jämförelse med skriftliga övningar. Detta var inte ett överraskande resultat på grund av min egen erfarenhet som en person som har avlagt studentexamen vid ett finskt gymnasium.

Enligt Utbildningsstyrelsen (GLP 2003) ska studenter ha en möjlighet att lyssna, läsa, tala och skriva för olika mål (Utbildningsstyrelsen 2003: 95). Detta stöder valet av olika övningstyper (diskussions-, översättnings-, och bildningsövningar osv.) i mitt material. GLP 2015 lyfter fram att studenter ska öva mångsidigt både den muntliga och den skriftliga kommunikationen under kurserna (Utbildningsstyrelsen 2015: 105). Orsaken till det att det finns muntliga övningar bara i *Precis*-seriens läroböcker är troligen det att GLP 2015 betonar den muntliga kommunikationen mer än GLP 2003 under vilken är *Galleri* publicerad. Jag anser att de övningstyperna som användes i mitt material är vanliga eftersom läroböckerna baserar sig på GLP 2003 och GLP 2015 vilka ger instruktioner hurdana saker som borde undervisas och gås igenom under gymnasiet.

Den vanligaste och mest nominerande övningstypen i mitt material är fyll i-övningar. Av alla 45 övningar tillhör 15 till denna övningstyp. Den nästa vanligaste övningstypen är översättningsövningar, det finns 14 av dem i materialet. Av dessa 14 översättningsövningar är språkriktningen finska-svenska i 8 övningar och svenska-finska i 6 övningar. Språkriktningen finska-svenska är alltså vanligare i materialet. Den tredje vanlig övningstypen är bildningsövningar, det finns 7 stycken av dem. Resten av övningarna består av 5 olika övningstyper. Det finns 3 flervals-, 3 diskussions-, 1 förenings-, 1 ändrings-, och 1 leta efter svar-övningar.

Även om mängden av fyll i- och översättningsövningarna är väldigt jämn var det överraskande för mig att det fanns mer fyll i-övningarna än översättningsövningarna. Detta resultat omstörtar delvis

min hypotes. Min hypotes var att de flesta övningarna är skriftliga och att den vanligaste övningstypen är översättningsövningarna. Jag antog också att översättningsövningarna skulle vara vanliga eftersom gymnasiestudier förbereder studenter för studentexamina, vilka ofta innehåller översättningsövningarna. Baserat på mina egna minnesbilder av grammatik- och participövningarna i gymnasiet skulle jag ha gissat att instruktionen i de flesta övningarna skulle ha varit "översätt". Hypotesen stämde för den delen att språkriktningen var i de flesta övningarna finska-svenska.

I studentexamen på våren 2021 fanns det båda flervals-, och översättningsövningarna i den tredje del "ordförråd och strukturer". I övning 14 "A4-papperets historia" ska studenten välja det rätta svaret av tre alternativ. I övning 16 "Prat om hälsan" ska studenten översätta dialogens finskspråkiga svar till svenska. (Yle.fi, 2021) I alla svenskans medellånga studentexamina som har ordnats på vårarna från 2017 till 2021 finns det båda flervals- och översättningsövningarna (Studentexamensnämnden, 2017 & Yle.fi, 2018, 2019, 2020 & 2021). Jag anser att studentexamina troligen är den största orsaken för valet av vissa övningstyper i gymnasieläroböckerna. Till exempel just eftersom flervals- och översättningsövningar betonas ofta i studentexamina är det viktigt att studenter övar mycket på dessa typer av övningar under svenskurserna och att läroböckerna innehåller just dessa slags övningar.

Enligt GLP 2015 ska studenter inom svenskundervisningen ha en möjlighet att utveckla sina metaspråkliga färdigheter (Utbildningsstyrelsen 2015: 100). Jag anser att användningen av fyll i-övningar stöder detta eftersom i dessa typer av övningar övar studenter sina metaspråkliga färdigheter genom att tänka igenom vilket alternativ som skulle passa in bäst. Studenter utvecklar sina inre språkkunskaper och deras språkkänsla. I materialet är P7-7 ett bra exempel om en övning som utvecklar språkkänslan eftersom i övningen ska studenten fylla i de rätta ändelserna utan några hjälpmedel.

Översättares viktigaste använda språk är vanligtvis deras modersmål men den som studerar språk försöker att lära sig behärska det främmande språket så bra som möjligt. Jag anser att detta är orsaken till varför språkriktningen är oftast finska-svenska i mitt material. Svenskan är alltså målspråket i de flesta översättningsövningarna. Av 14 översättningsövningar är språkriktningen finska-svenska i 8 övningar och svenska-finska i 6 övningar.

5. SAMMANFATTANDE DISKUSSION

Syftet med min kandidatsavhandling var att forska i vilka slags övningar det finns om presens- och perfektparticip i två gymnasielärobokserier, *Precis* och *Galleri*. Jag ville ta reda på vilken som är den mest dominerande övningstypen om participen i dessa läroböcker och om det finns både skriftliga och muntliga övningar i *Precis* och *Galleri*. Jag ville också sätta mig in i orsakerna varför vissa övningstyper är vanliga i materialet. Jag också jämförde lärobokserierna med varandra.

Mitt material bestod av *Galleri 1–7*, *Grammatik galleri* och *Precis 1–7*. Bara *Galleri 5*, *Galleri 7*, *Precis 5*, *Precis 7* och *Grammatik galleri* innehöll relevanta övningar om participen. Jag analyserade dessa fem läroböckers övningar efter participens två huvudgrupper, presensparticip och perfektparticip. Jag behandlade *Grammatik galleri* som en separat helhet. Som analysmetoder använde jag jämförande metod och typindelning. Sammanlagt hittade jag 45 participövningar i mitt material. Mängden av participövningarna i materialet var en positiv överraskning för mig eftersom på grund av det att det fanns så många participövningar fick jag en omfattande överblick över participövningarna vilket gjorde analysering och kategorisering av övningarna lättare och vettigare.

Mina forskningsfrågor var följande:

1. Finns det båda skriftliga och muntliga övningar om participen i läroböckerna?
2. Vilken är den mest dominerande övningstypen i materialet och betonas någon språkriktning?
3. Varför är vissa övningstyper vanliga i materialet?

Jag kunde svara den första och den andra forskningsfrågan uttömmande. Resultatet av den första forskningsfrågan var att det finns båda muntliga och skriftliga övningar om participen i mitt material. Det fanns dock inte väldigt många muntliga participövningar, bara 3 stycken av alla 45 övningar. Efter att ha gått igenom allt materialet kom jag till resultat att den mest dominerande övningstypen i materialet var fyll i-övningarna. Detta var överraskande för mig eftersom jag var nästan säker att översättningsövningarna skulle ha varit de mest vanligaste.

Den sista forskningsfrågan var svårare att svara, åtminstone med hjälp av information från källor. Det var lite svårt att motivera förklaringar till forskningsfrågan och hitta pålitliga källor gällande orsaker till vanligheten av olika övningstyperna. Jag hittade inte exakta förklaringar varför till exempel det är så vanligt att använda just fyll i-övningarna i gymnasieläroböckerna. Jag kunde ändå motivera orsakerna på grund av grunderna för gymnasiets läroplaner (GLP 2003 och GLP 2015) och gamla

studentexamina. Jag framställde också några mina egna åsikter och tankar varför det är vanligt att använda vissa övningstyper i gymnasieläroböckerna.

Jag hade som hypotes att de flesta övningarna skulle vara skriftliga och att översättningen skulle vara den vanligaste övningstypen. Jag antog också att språkriktningen skulle vara i de flesta övningarna från finska till svenska och att översättningsövningarna är vanliga i materialet eftersom gymnasiekurserna förbereder studenter för studentexamina. Min hypotes blev delvis omstörtad, eftersom den vanligaste övningstypen var fyll i-övningarna. Skillnaden i mängden av översättnings- och fyll i-övningar var dock bara en övning men detta räckte för att få svaret. Hypotesen stämde ändå för den delen att de flesta övningarna var skriftliga och att språkriktningen var i de flesta fall från finska till svenska. Jag kunde också motivera med hjälp av källor att översättningsövningarna är väldigt vanliga i studentexamina och att detta troligen är orsaken till användning av översättningsövningarna i materialet.

Enligt min tolkning var participövningarna i *Galleri*- och *Precis*-serierna i sin helhet likadana med varandra även om *Galleri* är ungefär 10 år äldre än *Precis*. Övningstyperna och -mängderna var jämna mellan lärobokserierna med undantag av diskussionsövningarna. Också språkriktningarna i översättningsövningarna var jämna mellan varandra men finska-svenska betonades mer. Baserat på mina observationer om avhandlingens material konstaterar jag att vidare forskning om participen skulle vara intressant och nyttig eftersom det inte finns så mycket relevant forskningsmaterial om participen. Även ytterligare höjning av diskussionsövningarnas mängd inom grammatikövningarna skulle vara aktuellt enligt min åsikt. Goda muntliga språkkunskaper samt självförtroende att våga använda språket också i muntliga situationer behövs i fortsatta studier och i arbetslivet. Gymnasierna är bra ställen för att öva dessa saker.

Att forska i gymnasieläroböckerna var tankeväckande och nyttigt gällande mitt blivande yrke som ämneslärare. Jag fick nya idéer och tankar hur jag själv kan utveckla mitt sätt att undervisa grammatiken efter jag har avlagt mina studier vid universitetet och förhoppningsvis arbetar som svensklärare. Kanske kommer jag att undersöka något annat tema kring skolvärlden i min pro gradu-avhandling i framtiden.

LITTERATURFÖRTECKNING

Material

- Appel, Martin, Fagerholm, Hanna, Johansson, Katja, Määttä, Olli, Pesola, Sanna, Silén, Anne, Steenbeck, Anne & Tiala, Tuija, 2015: Precis 1. Helsingfors: Sanoma Pro Oy.
- Appel, Martin, Johansson, Katja, Määttä, Olli, Silén, Maiju, Steenbeck, Anne & Tiala, Tuija, 2015: Precis 2. Helsingfors: Sanoma Pro Oy.
- Appel, Martin, Bulut, Sonja, Johansson, Katja, Jääskeläinen, Minna, Määttä, Olli, Silén, Maiju, Tiala, Tuija & Jämsén, Sari, 2015: Precis 3. Helsingfors: Sanoma Pro Oy.
- Appel, Martin, Bulut, Sonja, Johansson, Katja, Jääskeläinen, Minna, Määttä, Olli, Salonen, Taina & Tiala, Tuija, 2016: Precis 4. Helsingfors: Sanoma Pro Oy.
- Appel, Martin, Bulut, Sonja, Johansson, Katja, Jääskeläinen, Minna, Määttä, Olli, Tiala, Tuija & Sanoma Pro Oy, 2016: Precis 5. Helsingfors: Sanoma Pro Oy.
- Appel, Martin, Bulut, Sonja, Johansson, Katja, Jääskeläinen, Minna & Tiala, Tuija, 2017: Precis 6. Helsingfors: Sanoma Pro Oy.
- Appel, Martin, Bulut, Sonja, Johansson, Katja, Jääskeläinen, Minna, Silén, Maiju, Tiala Tuija & Sanoma Pro Oy, 2018: Precis 7. 1.–2. upplagan. Helsingfors: Sanoma Pro Oy.
- Blom, Anna, Kaunisto, Sari, Paasonen, Marko, Salonen, Anssi & Vaaherkumpu, Kaisa, 2014: Galleri kurs 1. 1.–9. upplagan. Helsingfors: Otava.
- Blom, Anna, Kaunisto, Sari, Paasonen, Marko, Salonen, Anssi & Vaaherkumpu, Kaisa, 2014: Galleri kurs 2. 1.–10. upplagan. Helsingfors: Otava.
- Blom, Anna, Hyypiä, Anu, Kaunisto, Sari, Paasonen, Marko & Salonen, Anssi, 2014: Galleri kurs 3. 1.–9. upplagan. Helsingfors: Otava.
- Blom, Anna, Hyypiä, Anu, Kaunisto, Sari, Paasonen, Marko & Salonen, Anssi, 2014: Galleri kurs 4. 1.–9. upplagan. Helsingfors: Otava.
- Blom, Anna, Kaunisto, Sari, Paasonen, Marko, Salonen, Anssi & Förlagsaktiebolag Otava, 2007: Galleri kurs 5. 5.–8. upplagan. Helsingfors: Förlagsaktiebolag Otava.
- Blom, Anna, Kaunisto, Sari, Nyman, Susanne, Paasonen, Marko, Salonen, Anssi & Förlagsaktiebolag Otava, 2009: Galleri kurs 6. 1.–3. upplagan. Helsingfors: Förlagsaktiebolag Otava.
- Blom, Anna, Kaunisto, Sari, Paasonen, Marko, Salonen, Anssi & Förlagsaktiebolag Otava, 2008: Galleri kurs 7. 1.–3. upplagan. Helsingfors: Förlagsaktiebolag Otava.
- Kaunisto, Sari, Paasonen, Marko, Salonen, Anssi, Vaaherkumpu, Kaisa & Förlagsaktiebolag Otava, 2006: Grammatik GALLERI RUOTSIN KIELIOPPI HARJOITUKSINEEN. 3. upplagan. Helsingfors: Förlagsaktiebolag Otava.

Muntliga källor

Grasz, Sabine, 2021: Sprachdidaktik 2021: Überblick über Methoden des Fremdsprachenunterrichts. [Citerat 12.4.2021]. Materialet är tillgängligt i Moodle-inlärningsmiljön för kursdeltagare på kursen Sprachdidaktik 2021.

Jung, Lothar via Grasz, Sabine, 2021: 99 Stichwörter zum Unterricht Deutsch als Fremdsprache: „Methoden des Fremdsprachenunterrichts.“ [Citerat 12.4.2021]. Materialet är tillgängligt i Moodle-inlärningsmiljön för kursdeltagare på kursen Sprachdidaktik 2021.

Övriga källor

Bardel, Camilla, 2018: ”Kommunikativ språkundervisning och en handlingsorienterad språksyn.” [Citerat 11.4.2021]. Tillgänglig: <https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/1a-moderna-sprak/Grundskola/910-muntlig-sprakutveckling/del_02/Material/Flik/Del_02_MomentA/Artiklar/MS1_GRGYVX_02A_01_kommunikativ.docx>.

Hultman, Tor G, 2003: Svenska Akademiens språklära. Stockholm: Norstedts.

Kaunisto, Sari, Paasonen, Marko, Salonen, Anssi & Vaaherkumpu, Kaisa, 2006: Grammatik GALLERI. RUOTSIN KIELIOPPI HARJOITUKSINEEN. 3. upplagan. Helsingfors: Förlagsaktiebolag Otava.

Korhonen, Kaisa, 2010: “Teaching English in finnish upper secondary schools: How English is taught and what are the most effective ways of learning.” [Citerat 12.4.2021]. Tillgänglig: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/24332/korhonen_kaisa.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Nikander, Marja-Leena, Jantunen, Aili & Förlagsaktiebolag Otava, 1985: Lukion RUOTSIN KIELIOPPI. Helsingfors: Förlagsaktiebolag Otava.

Peda.net, a.: ”Kieli- ja oppimiskäsitys.” [Citerat 11.4.2021]. Tillgänglig: <<https://peda.net/oppimateriaalit/e-oppi/peruskoulut/savonlinna/kerim%C3%A4enkoulu2/kk112/valoa/opettajalle/kjo>>.

Peda.net, b.: ”B1-ruotsin kurssikuvaukset.” [Citerat 11.4.2021]. Tillgänglig: <<https://peda.net/sodankyla/lukio/kurssikuvaukset/12mk/ruotsi/brk>>.

Routio, Pentti, 2007: ”Vertailu.” [Citerat 11.4.2021]. Tillgänglig: <<http://www2.uiah.fi/projects/metodi/072.htm>>.

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna, 2006: ”Tyypittely.” [Citerat 11.4.2021]. Tillgänglig: <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_5.html>.

Studentexamensnämnden, 2017: ”Svenska. Skriftlig del. Keskpitkä oppimäärä.” [Citerat 12.4.2021]. Tillgänglig: <<https://drive.google.com/file/d/0Bw3oPkjhTYLRDRORFRWV3h5Z1U/view>>.

- SAG = Svenska Akademiens grammatik. 1999: Ord. Utgiven av Ulf Teleman, Staffan Hellberg, Erik Andersson under medverkan av Lisa Christensen, Helena Hansson, Lena Lötmarker & Bo-A. Wendt. Volym 2. Stockholm: Norstedts Ordbok. [Citerat 11.4.2021]. Tillgänglig: <https://svenska.se/SAG_Volym_2.pdf>.
- Utbildningsstyrelsen, 2003: ”Grunderna för gymnasiet läroplan 2003.” [Citerat 11.4.2021]. Tillgänglig: <<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/gymnlpg.pdf>>.
- Utbildningsstyrelsen, 2015: ”Grunderna för gymnasiet läroplan 2015.” [Citerat 11.4.2021]. Tillgänglig: <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/174853_grunderna_for_gymnasiet_s_laroplan_2015-1.pdf>.
- Utbildningsstyrelsen, 2021: ”Grunderna för gymnasiet läroplan.” [Citerat 11.4.2021]. Tillgänglig: <<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/grunderna-gymnasiet-laroplan#660eb5a5>>.
- Uusitalo, Hannu & WSOY 1991: Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan. Helsingfors: WSOY.
- Von Creutlein, Alma, 2016: ”Käännöstehtävät lukion B3-venäjän oppikirjoissa.” [Citerat 11.4.2021]. Tillgänglig: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/161163/von%20Creutlein_Alma_Pro%20gradu_2016.pdf?sequence=2>.
- Yle.fi, 2018: ”Ruotsi (keskipitkä oppimäärä).” [Citerat 12.4.2021]. Tillgänglig: <<http://yle.fi/plus/abitreenit/2018/kevat/BB-fi/BB-fi/index.html>>.
- Yle.fi, 2019: ”Ruotsi (keskipitkä oppimäärä).” [Citerat 12.4.2021]. Tillgänglig: <<http://yle.fi/plus/abitreenit/2019/kevat/BB-fi/index.html>>.
- Yle.fi, 2020: ”Ruotsi, keskipitkä oppimäärä.” [Citerat 12.4.2021]. Tillgänglig: <http://yle.fi/plus/abitreenit/2020/kevat/2020-03-16_BB-fi/index.html>.
- Yle.fi, 2021: ”Ruotsi, keskipitkä oppimäärä.” [Citerat 11.4.2021]. Tillgänglig: <http://yle.fi/plus/abitreenit/2021/Kev%C3%A4t/2021-03-29_BB-fi/index.html>.